

תַּרְסֵט

פֶּרֶשֶׁת פְּקוּדֵי

ולכן לא פירש רש"י דבר על הכתוב "ויקטר עליו קטורת סמים" – שכן בכתוב זה אין עדיין דרך להוכיח מי היה המקטיר; ורק מהפסוק הנוכחי, שבו נאמר "את העולה ואת המנחה" בה' הידיעה – ניתן להוכיח שמשה היה המקריב (ומעתה מסתבר שאכן גם הקטורת הוקטרה על-ידו).

(לקוטי שיחות ח"ו ע' 225 ואילך)

יג

אוצר החכמה

וּבַהֲעֹלֹת הָעֲנַן מֵעַל הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל
מִסְעֵיהֶם. וְאִם לֹא יֵעָלֶה הָעֲנַן וְלֹא יִסְעוּ עַד יוֹם הָעֹלֹתוֹ

(מ, לו-לז)

יש לתמוה: מה ענינם של פסוקים אלו – העוסקים בסדר מסעותיהם של בני ישראל במדבר, עניין שהתורה עוסקת בו באריכות בפרשת בהעלותך⁷¹ – לפרשתנו, העוסקת בהקמת המשכן ובהשראת השכינה בו?⁷²

ויש לבאר – על-פי פנימיות העניינים:

מטרתו ותכליתו של המשכן היא להפוך את העולם הגשמי למקום משכן לבורא, ולהגשים בכך את מטרת הבריאה – "להיות לו יתברך דירה בתחתונים"⁷³.

במשכן עצמו ישנם שני מצבים: ישנו מצב שבו המשכן עומד במקומו, ענן ה' שורה עליו, וגילוי השכינה ניכר לכל; וישנו מצב שבו המשכן יוצא ל"מסע" – ענן ה' עולה מעל המשכן והשכינה מסתלקת ממנו. מצב

71. ט, טו ואילך.

72. קושיא זו מתחזקת לפי דברי חז"ל (תנחומא תחילת ויקרא, ועוד), שהתחלת ספר ויקרא - "ויקרא אל משה" – באה בהמשך לדברי הכתוב בפסוק הקודם (פסוק לה) "ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן", כלומר שמשה לא יכול היה להיכנס לאוהל מועד, עד שקרא לו הקב"ה; שכן לפי זה נמצא ששני פסוקים אלו (לו-לז) – העוסקים בסיפור המסעות – מפסיקים את העניין באמצעו.

73. תניא פל"ו, על-פי תנחומא נשא טז. ועוד.

^{אוצר החכמה}

שני זה מייצג את מצבם של בני ישראל בזמן נדודיהם בגלות, כשהאלוקות שבעולם נסתרת ואינה גלויה.

הגשמת תכליתו של המשכן – הפיכת העולם ל"דירה בתחתונים" – היא בעיקר על-ידי המצב השני, המייצג את זמן הגלות: בזמן זה נמצא העולם במצבו הירוד והתחתון ביותר, וכשבני ישראל מתגברים על כך, ומביאים את האור האלוקי אל העולם גם כשהוא במצב כה נחות – מתקיים המושג "דירה בתחתונים" במובנו השלם ביותר.

^{אוצר החכמה}

זוהי הסיבה לכך שדוקא בסיום הפרשה העוסקת בהשראת השכינה – מופיע סיפור המסעות, המתאר את הסתלקות השכינה מעל המשכן: תכליתה של השראת השכינה שבמשכן אינה לצורך עצמה, אלא כדי שבכוח השראה זו יוכלו בני ישראל להמשיך ולמלא את תפקידם גם לאחר שהשכינה תסתלק מעל המשכן, ובכך למלא את תכלית הבריאה – "להיות לו יתברך דירה בתחתונים".

(לקוטי שיחות חט"ז ע' 475 ואילך)

יד

וּבַהֲעֲלוֹת הָעֵנָן מֵעַל הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִסְעֵיהֶם. וְאִם לֹא יֵעָלֶה הָעֵנָן וְלֹא יִסְעוּ עַד יוֹם הָעֲלֹתוֹ. כִּי עֵנָן ה' עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאִשׁ תִּהְיֶה לְיָלֶה בּוֹ לְעֵינַי כָּל בַּיִת יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִסְעֵיהֶם (מ, לו-לח)

"מקום חנייתן אף הוא קרוי מסע... לפי שממקום החנייה חזרו ונסעו; לכך נקראו כולן 'מסעות'" (רש"י)

צריך ביאור: מהו הקשר של פסוקים אלו – העוסקים בסדר מסעותיהם של בני ישראל במדבר – לפרשתנו, שעניינה הוא הקמת המשכן והשראת השכינה בו?⁷⁴

74. ראה גם בביאור הקודם (ביאור יג).